

Ce modele de viata urmeaza copiii nostri?

Podcastul de Parenting cu Urania Cremene si Adriana Titieni

TRANSCRIPT

Adriana

Urania, ne revedem astăzi cu gândul de a povesti despre modele de viață.

Sunt în totală contradicție cu părerea că ideea de model pare desuetă și perimată pentru că eu așa am funcționat. Prietenii mei care au reușit să facă ceva cu viața lor așa au funcționat.

Sunt profund invidioasă pe soțul meu care are povești de excepție despre profesorii de la liceul Liviu Rebreanu din Bistrița, care prin poveste, prin comportament și prin recunoașterea și asumarea greșelilor lor au reușit să clădească în el ideea de a învăța, de a se auto-determina, de a fi bun cu oamenii.

Deși a terminat un liceu cu profil real, deși era bun la materiile exacte uite că a ajuns actor iar profesorii aceia au sădit dragostea pentru om în sufletul lui.

De fiecare dată când pleacă în zone rurale ale țării vine cu povești despre oameni care pot fi modele, în general oameni foarte simpli.

Mă uit la copiii noștri care-și aleg modele absolut abracadabrante.

Cei care au ceva în cap nu au de unde să își ai modele, iar cei care sunt zăpăciți de adolescența sau copilăria tulburată vin cu replici de genul "Tu n-ai văzut câți bani are Becali? Nu tre să faci școală! Poți să-ți cumperi diplomele. Dacă-l cunoști pe cutare poate să-ți rezolve anumite lucruri."

Sunt lucruri pe care le spun nu doar copiii mei, le spun și prietenii copiilor mei, copiii cu care lucrez și cu care interacționez.

Până la o anumită vârstă noi suntem modelul propriului copil dar pierdem în cursa asta și după ce pierdem ne ascundem la cutie, pentru că avem niște bube în cap și niște pietroaie în sacul pe care îl ducem fiecare.

Pierdem lupta și nu le oferim șansa de a vedea oameni, de a cunoaște oameni, de a le prezenta situații în care un om a devenit model.

Urania

E o discuție care ar putea să sape foarte mult în ceea ce se întâmplă acum pentru că ne aflăm într-un moment în care modelele dispar și cred că asta se întâmplă pentru că dispar rădăcinile.

Eu cred foarte mult în rădăcini.

Prin 82 s-a dat acel minunat decret prin care fiecare absolvent de facultate primea un post în partea cealaltă de țară.

A fost cu intenție, evident, de a rupe coeziunea și celula familială și fiecare s-a trezit în alt loc, cu părinți lăsați în altă parte și fără rădăcini.

Cred că această istorie a fiecăruia dintre noi aduce din spate modele pe care să le dăm mai departe.

Generația bunicilor noștri, ai stră-bunicilor noștri sunt oameni care au mutat munți din loc, care au schimbat fața pământului, așa cum arată astăzi și în istoria fiecărui om de acum există o figură importantă în spate, fie că a fost un țăran, care a stat drept în fața unui boier sau o femeie rămasă văduvă, ce și-a crescut singur cei 5 copii, muncind de dimineața până seara.

Modelele, așa cum ai zis nu trebuie să vină din zona persoanelor publice, sau, mai ales nu de acolo.

Adriana

Apropos de această paradigmă, a bunicilor și străbunicilor noștri, de multe ori m-am întrebat cum au ajuns să se strângă atât de mulți pe 1 decembrie 1918, când nu exista Facebook, nu existau telefoane multe, și totuși informația comunica.

Urania

Pentru că oamenii erau mai aproape unul de celălalt și mai aproape de ceea ce contează. Comunitățile funcționau.

Și dacă e ceva ce ne-a lăsat moștenire acest ce-o fi fost el, comunism, spălare pe creier, este această ruptură între noi.

Am învățat fiecare să ne purtăm de grijă, nepăsându-ne ce se întâmplă în afara ușilor pe care le încuiem cu mare atenție seara, într-o luptă pentru supraviețuire într-un sistem clientelar, care s-a născut atunci, nu după Revoluție.

Pentru un pui amărât și un kilogram de zahăr în plus, pentru a fenta un eventual rând, ajunge mai în față, pentru a ne salva copilul într-un spital obscur din nu-știi-ce colț de țară.

Așa s-a învățat sistemul clientelar, într-o neîncredere în *celălalt* sădită și foarte bine hrănită de ideea că fiecare din *ceilalți* putea să fie informator.

Europa Liberă se asculta înăbușit, în tr-un colț de casă, cu grija de a nu fi auzit de vecini, și totul se făcea în secret, să nu afle *ceilalți*.

Adriana

Ăsta este contextul istoric care a generat situația de facto.

Nu ne putem lăsa copleșiți de el pentru că istoria o fac oamenii și tot ei o pot schimba. Conștientizarea comună și comunitatea pot aduce în viața copiilor noștri modele, indiferent de vârsta copiilor.

Sau pot evidenția modelele care sunt, pentru că sunt și acum oameni care se comportă admirabil.

Urania

Da. Slavă Domnului!

Adriana

Dar cum îi aducem pe acești oameni în vizorul copiilor noștri?

Cum să mă prezint în fața copilului meu ca model în continuare și atunci când pare să nu mai aibă nevoie de mine, când de fapt are maximă nevoie de prezența mea, de gândul meu bun, de răbdarea mea, de toleranța mea dusă la extrem, de răspunsuri, de alternative? Cum?

Urania

Nemaifuncționând pe sistemul roții de șoarece, care se învâрте continuu și tu nu faci decât să alergi, pentru că se învâрте din ce în ce mai repede.

Da. Ceea ce ni se vinde, și folosesc conștient acest verb, sunt modele slabe, din toate punctele de vedere.

Cred că mi-ai povestit tu odată despre fiica ta care voia să-și pună unghii. Vrei să-mi povestești din nou?

Adriana

Da. Trebuie să spun despre fiica mea că este un copil anacronic în sensul că nu este cu timpurile spre deosebire de fiul meu, care este profund implicat în timpurile actuale.

Acest copil, Ariadna, care avea întotdeauna opțiuni de viață normale, căreia nu-i plăceau maiourile decoltate, fustele extrem de scurte, părul vopsit în nu-știi-ce culori, a venit într-o zi la mine și mi-a zis "Mama, eu vreau să-mi pun unghii false. Toate colegele mele au unghii false."

Și singura soluție care mi-a venit în cap atunci pe loc a fost să încep să trec în revistă actrițe celebre, despre care știam că îi plac, și am început să-i arăt: "Uite, Meryl Streep nu poartă niciodată unghii false. Hai să vedem cine poartă unghii false."

Evident că m-am dus la sex-simbolul cu fund tunat, sâni tunați, buze tunate, creier înjumătățit, Kim Kardashian, genul de personaj-vedetă-starletă hollywoodiană și am zis "Dacă ție îți place Kim Kardashian și genul ei de femeie, poți să-ți pui unghii false."

Nu și-a mai pus unghii false.

Asta a fost ce-am știut eu să fac atunci, dar ea e un copil care pricepe repede.

Am avut și cu Marc tot felul de istorii cu îmbrăcămintea pe care le-am înghițit cu greu și eu și soțul meu. Acum însă, fiul meu poartă cămașă cu bluză și cu blugi decenti, și are doar 15 ani.

Urania

E foarte greu. Dacă stăm puțin și analizăm ce se întâmplă în jur începi să te întrebi care mai este normalitatea.

Pentru că în jurul nostru acestea sunt modelele și asta este ceea ce se promovează pe toate canalele, peste tot, și uiți normalitatea.

În momentul în care ești înconjurat de astfel de oameni, de astfel de valori, de astfel de preocupări, încet-încet încep să intre în tine, mai ales când nu ai o conștiință în această direcție.

Și ca să răspund la întrebarea de dinainte "Ce să faci diferit?" este să alegi conștient, pentru că ceea ce ni se vinde este într-un scop evident al comercialului, al consumerismului.

Dacă televizorul rămâne aprins, iar copilul vede, din fericire a dispărut Monica Columbeanu, dar Bianca Drăgușanu și alte modele de acest fel încă sunt acolo.

Și este încă o piață emergentă!

Aș spune acum o glumă pe care eu am auzit-o de la bunica mea, Urania, ani de zile și sună cam așa:

"Lordul John se trezește dimineața pe moșia lui britanică, și, după ce-și bea ceaiul, îmbracă costumul de călărie, pune să-și înșeeze calul pur-sânge arab și iese la ora lui de echitație într-o frumoasă dimineață de toamnă.

Ajungând la marginea moșiei lui se întâlnește cu Ahmed, care, proaspăt îmbogățit fiind, cumpăraseră moșia de alături, care fusese în paragină și neîngrijită.

Lordul John dă binețe și nu poate să nu observe Rolexul de aur de la mâna lui Ahmed, dar discuția stăgând, lordul face comentarii despre vreme, dar neducând nicăieri, dă să plece.

În acel moment Ahmed îl întreabă: De când m-am mutat pe moșia alăturată nu pot să nu observ minunatul gazon pe care îl aveți. Cum aș putea să am și eu unul?

Lordul John îi răspunde: E foarte simplu: l-am plantat, am așteptat 500 de ani și așa arată el acum."

Adriana

Revenim la discuția noastră că am construit pe lângă ea.

Cum poate rămâne părintele model pentru copilul lui atunci când acesta îl neagă, aceasta fiind o primă formă că se transformă din copil în adolescent și din adolescent în adult.

Cum poate părintele aduce un model valabil în viața copilului lui, pentru că școala nu se ocupă de asta, indiferent de ce nivel vorbim. Se ocupă de memorie, competitivitate și de "uite ce bun sunt eu!".

Urania

M-aș întoarce la a închide televizorul, mai ales de pe acele canale care promovează așa ceva. Informația se găsește în mai multe surse, dar e adevărat că există și Mezzo și National Geographic, și o serie de alte modele pe care le putem aduce și transfera în viața noastră.

Eu am credința că atunci când copiii rămân fără modele și părinții sunt pierduți pe undeva prin lipsa de modele.

Nu am să spun că dacă eu citesc zilnic, și copilul meu va citi sigur, nu avem o credință în sensul acesta cum nu putem fi siguri că nimic din ce transmitem se va însămânța în copil, dar șansele sunt mult mai mari.

Așa cum tu ai simțit nevoia s-o prezinți pe Meryl Streep și nu Kim Kardashian, cam asta am putea face.

Dacă ieșim un pic din acest spațiu emergent, și nici măcar nu am divagat, pentru că tot de la istorie am plecat, de la bunicii noștri, de la oamenii valoroși din viețile noastre, avem toate șansele să aducem modele din afară, dacă printre noi nu le mai găsim.

Dar sunt!

Eu sugerez să ne uităm în jurul nostru la oameni pe care îi considerăm valoroși, care da, pot fi anacronici, și de cele mai multe ori sunt. Și hai să ni-i aducem aproape.

Putem să ne schimbăm prietenii sau locurile în care mergem. Încet-încet fiecare infuzie de informație nouă, valoroasă, care durează ne aduce mai aproape de noi înșine și putem să dăm mai departe asta copiilor noștri.

Există spectacole de teatru fantastice, există filme extraordinare, acum avem acces la orice film din spate, la orice fel de cărți.

Atunci când mergem într-o vacanță, există muzee în orașele unde se poate merge și la shopping.

Sunt alegeri mici, nu trebuie să devenim foarte stricți, nu despre asta e vorba.

Ci despre acel echilibru despre ce înseamnă distracție și ce înseamnă valoare până la urmă.

Adriana 16.14

Mi se pare foarte complicat de predat valoarea într-o lume care nu mai valorizează sub niciun fel de formă munca, efortul, construcția de zi cu zi, de pas cu pas.

Eu am un model. Nu e de aici din spațiul nostru, este din Serbia, dar acum nu mai stă în spațiul sârb.

Îmi este model pentru că îi cunosc copilăria și observ în fiecare joc al lui de tenis încăpățânarea de a nu pierde și determinarea de a fi mai bun decât a fost ieri. Și observ diferența dintre comportamentul teatral din 2010/2011 și comportamentul matur, echilibrat pe care îl are astăzi.

Se numește Novak Djokovic și fiica mea, care rezonează cu tipul ăsta de comportament îl adoră, tocmai pentru că ea se recunoaște în comportamentul lui, în genul de om care știe că azi face un pas, mâine pe următorul șamd.

E complicat să-ți trăiești viața așa când toată lumea în jurul tău, vorba ta, pedalează pe o roată de șoarece, și vrea să ajungă repede, să-și cumpere o diplomă, să câștige foarte mulți bani, fără să-i mai pese de alții.

Cum să extrag valoarea din zona mică, cea care mă înconjoară? Pentru că nu toată lumea poate să înțeleagă unde e valoare într-un joc de tenis, de fotbal, de baschet, într-o competiție de înot.

Urania

Să știi că am această discuție foarte des, dacă nu chiar zilnic, cu soțul meu, care este expert în motivație și predă motivația.

Plecând de la teoria auto-determinării, a lui Ryan și Deci, există această mare întrebare: m-ar motiva să dau cu mingea în perete de 50000 de ori pe zi, până-mi iese? Să fac 1000 de bazine până fac mișcărilor perfect? Să exersez până ridic piciorul perfect la balet?

Până la urmă am această convingere că nimic în viață nu se face fără auto-disciplină, și nu ai cum să depășești mediocritatea fără muncă.

Asta înseamnă auto-disciplină! Nu e simplu, nu e că-ți vine, nu e că ai chef. Motivația internă nu vine doar din pasiune.

Am să fac o paranteză aici. O mare întrebare a părinților este "Cum să-mi motivez copilul să se ducă către performanță?"

Nu e doar despre pasiune. Ea este doar un sâmbure care trebuie hrănit prin muncă.

Autodisciplină înseamnă că dacă mi-am propus să merg la sală de 3 ori pe săptămână, mă voi duce și dacă prietenii mă invită la o petrecere la care vreau să merg foarte mult.

Și mă ridic din pat dimineața și mă duc la sală chiar dacă mai vreau să mai dorm jumătate de oră și fac acele lucruri pe care mi-am propus să le fac, chiar dacă nu am chef.

Auto-disciplina nu vine doar cu drag.

Dacă ar trebui să te operezi pe cord, de exemplu, ai prefera să te opereze un medic pasionat dar indisciplinat? Sau unul disciplinat, dar lipsit de pasiune?

Avem nevoie de disciplină pentru a ajunge unde trebuie și întorcându-mă la motivație, această motivație de ne trezi dimineața și a face ce trebuie făcut vine foarte rar la copiii sub 7-8 ani pentru că e legată de valori, de scop.

Copiii până la vârsta aceasta nu au un scop.

Adriana

Nici în adolescență nu îl au, sau îl pierd din cauza altor lucruri.

Urania

Da. Motivația aceasta începe odată cu conștiința, pe la 7-8 ani, dar, evident, ea se clădește.

Auto-disciplina este un mușchi care se dezvoltă, nu ne naștem cu ea.

Până la 7-8 ani lucrurile se așează pe bază de distracție, pe *fun*, copilul învață pentru că se distrează.

Dar cum trece de la distracție la a accepta greul? Eu încă învăț despre asta și nu am un răspuns la această întrebare.

Dacă dăm puțin timpul înapoi, la noi exista coerciție și teama de autoritate.

Când mergeam la tenis, sau atletism, sau înot sau la școală, noi făceam lucrurile ce trebuia să le facem și din teamă și din respectul față de autoritate, dacă nu din frică.

Ori asta nu mai există acum și e înlocuit mult de *fun*, ceea ce ok, dar eu încă nu am răspuns la întrebarea "Cum ajuți un copil să treacă de greul pe care îl va întâmpina când învață să schieze, să înoate etc, când orice nu mai e distractiv?"

Eu cred că întorcându-ne la auto-reglare, la auto-control se poate.

Asta este calea pe care am găsit-o până acum.

O să spun imediat ce înseamnă auto-reglare.

Pâna la 3-4 ani copiii au foarte puțină auto-reglare, lipsa acesteia însemnând că nu se pot abține să facă ceva: dacă le vine să lovească – lovesc, dacă le vine să plângă – plâng, și le este greu să se abțină, dacă le pui în față o ciocolată.

Le e greu și multor oameni, de aceea se învață, indiferent de vârstă.

Cum se clădește această auto-reglare? Eu vorbesc mult în cursurile mele despre asta, sunt câțiva pași, pe care n-o să-i pot acoperi aici.

Pot să spun că unul dintre acești pași este de a sădi răbdarea în copil.

Dacă un copil de 2, 3, 4, 5 ani spune "Mi-e sete. Vreau apă!" Dacă adultul se ridică instantaneu și-i oferă paharul cu apă, copilul nu învață să amâne satisfacerea impulsului, să aibă răbdare.

Ori asta e un lucru care trebuie învățat pas cu pas.

Amâni momentul cu 30 de secunde – un minut. "Am auzit că vrei să bei apă, mai am să termin de trimis acest email și te servesc." Nu trebuie să dureze mai mult de 30 de secunde la început.

Când poate aștepta 30 de secunde mărești intervalul.

Răbdarea ajută la autp-reglare și mai târziu la această auto-disciplină de a te pune pe o cale fără să-ți dorești recompensă imediată.

Ăsta este un aspect important.

Un altul este concentrarea pe efort, pentru că tot ceea ce ni se vinde, și iarăși voi folosi acest verb conștient, este într-o lipsă de efort.

Ce ni se vinde este că primești satisfacție imediată fără efort: trei metode de a deveni bogat repede, crema care te întinerește în 3 zile.

Nu există așa ceva! Este ceea ce ni se vinde întru consum: un câștig obținut repede, fără efort.

Și modelele noastre sunt în aceeași direcție și copiii asta văd.

Iar asta nu există decât într-o piață emergentă. Or fi făcut unii bani ușor după Revoluție, fără efort. Se mai întâmplă accidental, dar odată ce lucrurile se așează, economic vorbind, nu mai "pupăm" succes fără efort, nu se mai întâmplă.

Ceea ce fac ca părinte este să pun accentul pe efort:

"Ceea ce încerci tu acum, dragul meu copil este greu, nu este ușor. Te urci pentru prima oară pe schiuri, e bine să știi că nu o să fie ușor, n-o să-ți iasă din prima. Te va durea, vei cădea, te vei uda. Și mie mi s-a întâmplat același lucru. Dar de fiecare dată când încerci, o să-ți fie mia simplu. Până să te distrezi făcând asta durează."

În momentul în care eu pun accentul pe efort, apreciez și laud efortul și nu doar reușita, faptul că încearcă în continuare că nu a renunțat, copilul înțelege că trebuie să parcurgă un drum pentru a ajunge acolo și realizează încercând a 2-a, a 3-a oară că într-adevăr e mai bine.

Și începe să clădească încredere nu numai în mine, ca părinte, ci și în el însuși.

Adriana

Cred că am mai putea vorbi mult pe tema asta și poate vom mai reveni la ea.

Unde ar putea să ne trimită părinții întrebări și să ne sugereze lucruri pe care vor să le asculte dezbătute de tine?

Urania

Se poate și pe blog, sub podcast, pot face comentarii și pe pagina de Facebook.

Aș vrea să aflu și cazuri când au reușit și copiii lor au primit modelele corecte, cum au făcut? Cum au reușit să devină modele pentru copii? Ca să dăm mai departe informația, să învățăm din asta.

Iar atunci când nu le-a ieșit, dacă ar lua-o de la capăt, ce ar face diferit?